

Üdvözljük a XII. MTBK Műhelytalálkozón!

A Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferenciák (MTBK) a természetvédelem tudományos megalapozásának elősegítését felvállaló rendezvénysorozat.

A konferencia küldetése, hogy közös fórumot biztosítva kapcsolatot teremtsen a természetvédelem gyakorlati és a gyakorlatot segíteni hivatott elméleti szakemberei között, és ezáltal hozzájáruljon természeti értékeink hatékony megőrzéséhez.

XII. MTBK Műhelytalálkozó „Igazságügy és természetvédelem”

A Magyar Biológiai Társaság Természetvédelmi és Ökológiai Szakosztálya, a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Tagozatával, és az MTA Ökológiai Kutatóközponttal együttműködésben tizenkettedik alkalommal rendezi meg a Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferenciát.

A műhelytalálkozó ezúttal a természetvédelem és az igazságügyi eljárások határterületét öleli fel, illetve az ezzel foglalkozó igazságügyi, természetvédelmi szakértői szakma kihívásait igyekszik bemutatni. A rendezvény témájának középpontjában a természetkárosító tevékenységek, a jogkérdésekhez köthető területhasználati konfliktusok és a védett, fokozottan védett fajok pusztítása, károsítása, továbbá mindezek ökológiai és jogi következményei állnak.

A XII. MTBK továbbra is kiemelt küldetésének tekinti a magyar természetvédelemben résztvevő felek közötti párbeszéd és eszmecsere elősegítését, így a rendezvényre minden érdeklődőt szeretettel várunk határainkon innen és túlról egyaránt.

A műhelytalálkozó rendezői és szakmai támogatói

Magyar Biológiai Társaság
Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Tagozata
Magyar Ökológusok Tudományos Egyesülete
MTA Ökológiai Kutatóközpont
MTA Ökológiai Tudományos Bizottság
Society for Conservation Biology - Europe Section (SCB-ES),
SCB Hungarian Chapter
A konferencia megrendezéséhez az Agrárminisztérium
anyagi támogatást nyújtott.

Szervezők

Báldi András társelnök (MTA Ökológiai Kutatóközpont)
Pataki Károly társelnök (Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Tagozata)
Varga Anna titkár (MTA Ökológiai Kutatóközpont)
Darányi Nikoletta (Eötvös Loránd Tudományegyetem)
Horváth Róbert (igazságügyi élővilág védelmi szakértő)
Kovács-Hostyánszki Anikó (MTA Ökológiai Kutatóközpont)
Lengyel Szabolcs (MTA Ökológiai Kutatóközpont)
Mecsnóber Melinda (Magyar Biológiai Társaság)
Mihók Barbara (SZTE GTK Kutatóközpont)
Mizsei Edvárd (Debreceni Egyetem)
Németh Attila (Magyar Természettudományi Múzeum)
Sulyán Péter (Magyar Biológiai Társaság Természetvédelmi és Ökológiai
Szakosztálya)
Varga Csaba (igazságügyi élővilág védelmi szakértő)
Vili Nóra (ÁTE Konzerváció-genetikai Kutatócsoport)

Az MTBK sorozat szervezését korábban a következők végezték: Cserhal-
mi Dániel, Czúcz Bálint, Dudás György, Hanga Zoltán, Hornung Erzsébet,
Horváth Márton, Illyés Zoltán, Klein Ákos, Lendvai Ádám, Solyimos Péter,
Standovár Tibor, Szentirmai István, Szepesváry Csaba.

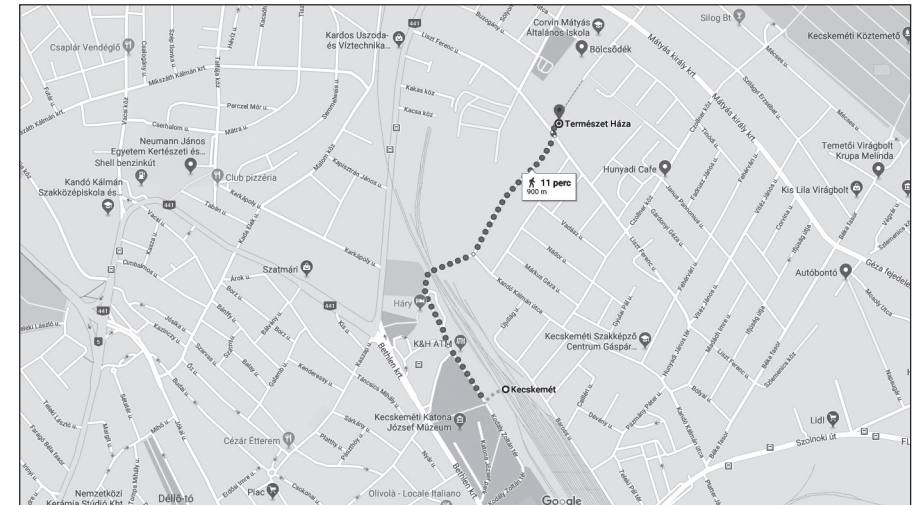
Praktikus információk

A konferencia honlapján naprakész, folyamatosan frissülő információkat
talál: <http://www.mtbk.hu/mtbk12/>

Helyszín

A konferencia helyszíne a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságának látó-
gatóközpontjában található Természet Háza.

6000 Kecskemét, Liszt Ferenc utca 19.

Megközelíthetőség, parkolás

A konferencia helyszíne a kecskeméti vasútállomástól gyalogosan 11 per-
ce (900 m) található. A parkolás az igazgatóság parkolójában és a környező
utcákban ingyenes.

Környezetvédelmi-díj: ajándékot sorsolunk ki azok között, akik teleautós
lehetőséget felajánlanak, tömegközlekedéssel vagy kerékpárral érkeznek a
lakhelyükről.

Étkezések

A regisztráció során lehetőség volt étkezést igényelni (csütörtöki és pé-
nteki ebéd), valamint a részvételi díj tartalmazza a csütörtök esti banketten
való részvételt. Az ebéd és a bankett is állófogadás lesz a konferencia hely-
színén.

Vitaest

Szabadvezetékek mentén tapasztalt madárpusztulások hatósági eljárásokat megalapozó dokumentálása

Moderátor: **Solt Szabolcs**

Időtartam: 2018. április 4., 18:50 - 20:00

Kurzus

Hatékony fellépés eszközei a természetkárosító tevékenységekkel szemben. Mit tehet és hogyan a terepi szakember az eredményes nyomozati munka érdekében?

Szervező, oktató: **Varga Csaba**

Időtartam: 2018. április 5., 13:30 - 16:30

Elérhetőségek

Részvételi díjjal és számlázással kapcsolatos kérdések: **Mecsnóber Melinda**,
Telefon: 30/464-5939, e-mail: mbt@mbtbiologia.hu

Minden további kérdés: **Varga Anna**, a szervezőbizottság titkára
Telefon: 30/339-2399, e-mail: mtbk2019.szervezok@gmail.com

Program áttekintő

2019. április 4., csütörtök

9:30-10:30 Regisztráció

10:30-12:00 Megnyitó, köszöntők, nyitóelőadások

12:00-13:00 Ebédszünet

13:00-15:50 I. Szekció: Természetkárosítási és közigazgatási esettanulmányok

15:50-16:30 Poszterszekció és Kávészünet

16:30-18:30 II. Szekció: Területhasználatból eredő élőhelyekkel kapcsolatos konfliktushelyzetek és ezek jogi következményei

18:30-18:50 Kávészünet

18:50-20:00 Vitaest

20:00-22:00 Fogadás

2019. április 5., péntek

9:00-12:20 III. Szekció: Fajokkal kapcsolatos természetkárosítások, ezek ökológiai következményei és az ebből adódó konfliktushelyzetek

12:20-12:40 Könyvbemutató és Zárszó

12:40-13:30 Ebéd

13:30-16:30 Kurzus

Részletes szakmai program

2019. április 4. csütörtök délelőtt	
9:00 - 10:30	<i>Regisztráció</i>
10:30 - 11:00	<i>Megnyitó</i>
	Báldi András (MTA ÖK)
	Pataky Károly (MISZK KTV)
	Ugró Sándor (KNPI)
11:00 - 11:30	<i>Bevezető előadások</i>
	Balczó Bertalan: Tipikus természetkárosító cselekmények a jogalkotó szemszögéből
11:30 - 12:00	Pataki Károly és Varga Csaba: A Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Tagozatáról és az igazságügyi szakértői tevékenységről természetvédelmi szakterületen
12:00 - 13:00	<i>Ebéd</i>

2019. április 4. csütörtök délután <i>Természetkárosítási és közigazgatási esettanulmányok</i>	
13:00 - 13:50	Horváth Jenő: Az igazságügyi munka kihívásaira adott válaszok
13:50 - 14:20	Szilvácsku Zsolt, Kutnyánszky Virág, Reitz Angéla: Szegélyhelyzetű területek élőhelyeit érintő konfliktusok jogi és területhasználati háttere
14:20 - 14:50	Kiss Csaba: Természetvédelmi szakértői működés tapasztalatai civil szervezetek és magánszemélyek által indított perekben
14:50 - 15:20	Rózsa Sándor, Drozd Attila: Tapasztalatok az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén észlelt jogellenes cselekményekről, valamint azok jogkövetkezményeiről
15:20 - 15:50	Vadász Csaba: Szemelvények szakértői anyagokban előforduló tévedésekből és hibákból a természetvédelemmel kapcsolatos eljárásokban
15:50 - 16:30	<i>Poszterszekció és Kávészünet</i>

Részletes szakmai program

2019. április 4. csütörtök délután <i>Területhasználatból eredő élőhelyekkel kapcsolatos konfliktushelyzetek és ezek jogi következményei</i>	
16:30 - 17:00	Ujházy Noémi, Molnár Zsolt, Bede-Fazekas Ákos, Szabó Mária, Biró Marianna: Tájévaltozások érzékelése a Duna-Tisza közén – miben hasonlítanak és különböznek leginkább a gazdák és a természetvédők?
17:00 - 17:30	Dömsödi János: Az egykori tőzeglápok és a láptalajok genezise, földhasználati helyzetképe a második ezredforduló utáni Magyarországon
17:30 - 18:00	Bakó Gábor: Nehezen megközelíthető területek igazságügyi szakértői vizsgálata nagy értékű környezetkárosítás gyanúja miatt
18:00 - 18:30	Vadász Csaba: Az időszakos belvív-borítás és tendenciózus talajvízszint csökkenés gazdasági és természetvédelmi hatásainak elemzése szakértői anyagokban - esettanulmányok az Észak-Kiskunságból
18:30 - 18:50	<i>Kávészünet</i>
18:50 - 20:00	<i>Vitaest</i>
20:00 - 22:00	<i>Fogadás</i>

Részletes szakmai program

2019. április 5. péntek délelőtt Fajokkal kapcsolatos természetkárosítások, ezek ökológiai következményei és az ebből adódó konfliktushelyzetek	
9:00 - 9:50	Horváth Márton és Deák Gábor: Sikerek és kudarcok a ragadozómadár-mérgezések elleni természetvédelmi és igazságügyi eljárásokban
9:50 - 10:20	Bóna Lilla, Sárköziné Lőrinczi Margit, Kopasz Árpád, Merényi Zsolt, Illyés Zoltán és Bratek Zoltán: Természetkárosítás és természetveszélyeztetés szarvasgomba gyűjtés által - szarvasgombák és orchideák együttélését igazoló bűnügyek
10:20 - 10:50	Matus Gábor, Balogh Rebeka, Lucas Martins Saraiva, Novák Tibor, Budai Júlia, Antal Károly, Varga Kinga, Farkas Csilla, Lőkös László: Védett talajlakó zuzmók: az igazságügyi döntéshozatal elhanyagolt eleme
10:50 - 11:20	Tartally András, David R. Nash, Varga Zoltán, Lengyel Szabolcs: A szürkés hangyaboglárka hangyagazda közösségének változása felhagyott hegyi réteken
11:20 - 11:50	Mizsei Edvárd, Móró Attila, Márton Mihály, Heltai Miklós: Borz és róka okozta természetvédelmi károk a rákosi vipera (<i>Vipera ursinii rakosiensis</i>) kiskunsági állományában
11:50 - 12:20	Németh Attila, Moldován Orsolya, Szabó Gyula, Szél László, Horváth Tibor, Váczi Oliver, Bakó Botond, Demeter László, Csorba Gábor: Mindig útban?? A földikutyavédelem kihívásai Magyarországon
12:20 - 12:30	Könyvbemutató
	Molnár Gyula: A civilizáció káros hatásai az élővilágra Magyarországon
12:30 - 12:40	Zárszó
12:40 - 13:30	Ebéd
13:30 - 16:30	Kurzus

Előadások összefoglalói

Tipikus természetkárosító cselekmények a jogalkotó szemszögéből

Balczó Bertalan

Agrárminisztérium, természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Az előadás témája a természet sérelmére elkövetett cselekmények elhatárolási szempontjainak a bemutatása a természetvédelmi bírság, a természetvédelmi szabálysértés és a természetkárosítás büntette vonatkozásában. Az egyes törvényi tényállási elemek bemutatása, elhatárolása, egyes tipikus elkövetési formák ismertetése (pl. madármérgezések, illegális technikai sportok, közlekedés, vagy falopási cselekmények védett természeti területen, gyűjtéssel elkövetett jogsértések). Az előadás kitér arra is, milyen egyéb törvényi tényállási elemeket valósíthatnak meg az elkövetők a természetkárosításokhoz kapcsolódóan (méreggel való visszaélés, állatkínzás, orvvadászat, tulajdon elleni cselekmények), valamint az igazságügyi szakértőkkel való együttműködés lehetőségeire is.

A Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Tagozatáról és az igazságügyi szakértői tevékenységről természetvédelmi szakterületen

Pataki Károly és Varga Csaba

Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara
Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Tagozata

A Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Szakmai Tagozata tizenkét másik tagozattal egy időben 2017. elején alakult. Jelenleg nyilvántartott létszáma: 145 fő, de az egyes szakterületek átfedése miatt mintegy 300 szakértő foglalkozik a szakterülethez tartozó kérdésekkel. A természetvédelmi referatúrához a névjegyzékben szereplő szakértők mintegy ötöde tartozik. Az igazságügyi szakértők tevékenységét meghatározó legfontosabb jogszabály az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény. A szakterületet képviselő tagozat helyzetét alapvetően meghatározza, hogy mind a környezetvédelem, mind a természetvédelem, mind a vízügy területén az utóbbi időszakokban jelentősen és folyamatosan átalakult az államigazgatási, hatósági szervezetrendszer. Az átalakulás törvényszerűen egy sor bizonytalanságot hordozott és hordoz is magában. Ebben a történelmi hely-

zetben tehát kitüntetett szerephez jut az igazságszolgáltatás és azon belül az igazságügyi szakértői tevékenység. Az igazságügyi szakértőnek, mint ténybírónak nem csupán esküvel vállalt feladata, de erkölcsi kötelessége is az esetleges bizonytalanságok, értékek mentén történő, feloldása mind a szakmai munkában és a közigazgatási, peres eljárásokban. Ez a feladat csak a szakterületek reprezentáns képviselőivel együttműködve képzelhető el, ezért alapvető feladatunknak tekintjük a kapcsolatok építését. Jelen konferencia elsősorban a tagozathoz tartozó egyik szakterülettel, az élővilág-védelemmel kapcsolatos kérdéseket érinti, de a konferencia végén látni fogjuk, hogy a többi szakterület számára is fontos tanulságot szolgál.

Az előadás második felében természetvédelmi szakterület alá besorolt igazságügyi szakértők helyzetét és munkáját mutatjuk be. Élővilág-védelmi szakértők büntetőügyekben, közigazgatási ügyekben, polgári perekben is dolgozhatnak, a leggyakoribb ügytípusokat be is mutatjuk. Az igazságügyi szakértő véleményét alapvetően írott formában, szakvélemény formájában bocsátja a kirendelő, vagy a megbízó rendelkezésére. A szakvélemény bizonyíték, így egyes esetekben az abban foglalt, tudományosan vagy szakmailag megalapozott megállapítások jogi szempontból sokszor kétségesé válhatnak. Ennek ellenére az élővilág-védelmi szakértőtől is alapvető elvárás, hogy naprakész szakmai tudással rendelkezzen, és véleményét általánosan elfogadott (a tudományos világban megkövetelnél természetesen jóval rugalmasabban „hitelesített”) hivatkozásokkal támassza alá.

Az igazságügyi élővilág-védelmi szakértő a másodfokú környezetvédelmi hatóság által nyilvántartott természetvédelmi szakértőtől némileg eltérő ismeretekkel rendelkezik, és – ügytípustól függően – szakvéleményéért más következményekkel járó felelősséget visel. Az igazságszolgáltatásban elfoglalt helye speciális, a természetvédelmi igazgatásban viszont a gyakorlatban bizonytalan. Az igazságügyi szakértőként sokszor érezhető szakmai elszigeteltség lazítása ezért Tagozatunk egyik fő törekvése, aminek reményeink szerint ez a konferencia is fontos eszköze lesz.

Természetkárosítási és közigazgatási esettanulmányok

Plenáris

Az igazságügyi munka kihívásaira adott válaszok

Horváth Jenő

Zala Megyei Kormányhivatal

10 év több mint 100 természetvédelmi igazságügyi szakértői munkája során tapasztalt kihívásokat és az arra adott (jó, vagy rossz) válaszokat ismertetem gyakorlati példák alapján.

Fajokkal kapcsolatos konfliktushelyzetek

A hatóság szempontjából miért nem természetkárosítás 25 db molnár-fecske fészek költési időben történő leverése? (Az elkövetők az utolsó fészek, tojás és fióka maradványt is eltüntették, bizonyíthatóság hiányában ejtették a vádat.)

Szakmailag miért nem természetkárosítás 100-200 db hóvirág (*Galanthus nivalis*) gondatlanságból elkövetett elpusztítása még akkor sem, ha az érték eléri a fokozottan védett faj egyedének összegét. (A maximum 2 %-nyi állományváltozás megítélésem szerint belefér akár a természetes éven belüli, éves vagy több évre kiterjedő ciklikus vagy a véletlenszerű (sztochasztikus) állományingadozásba.)

Élőhelyekkel kapcsolatos konfliktushelyzetek

Mi az ami jelentős, és mekkora léptékben gondolkodjunk? Példa: Glyfózát alapú vegyszeres nádas irtása 1200 m²-en Balatonon. Nem éri el a balatoni nádasok területének 0,01%-át, az összes nádas esetében a természetes ingadozásba belefér. De helyi szinten jelentős!

Melyek azok a szakmai érvek, amelyekkel igazolható egy Natura 2000 besorolású 3,5 ha-os nádas leégetése vagy egy nem védett, nem Natura 2000 besorolású 8 ha-os erdő szántófölddé alakítása környezetkárosítás, akkor, amikor a területről előzetes adatok nem állnak rendelkezésre? Mit tud mondani egy szakértő vegetációs időn kívül?

Az érintett területről rendelkezésre álló előzetes adatok jelentősége az igazságügyi eljárás során. Mennyire használható a szomszédos területek társulás/fajkészletének felmérése a bizonyítási eljárás során? Érvek, ellenérvek, a szakértői „becslés” alkalmazhatóságára. *A bíróság, eljáró hatóság számára is értelmezhető/kezelhető nagyságrendű adatot, értékek megadásának jelentősége.* Megengedett-e a szakmai mérlegelés, figyelembe vehető-e ha „elengedem” milyen hosszútávú hatása lesz?

Szegélyhelyzetű területek élőhelyeit érintő konfliktusok jogi és területhasználati háttere

Szilvácsku Zsolt, Kutnyánszky Virág, Reitz Angéla

SZIE Tájtervezési és Területfejlesztési Tanszék

A szegélyek élőhelyi jelentőségének és területhasználati sajátosságainak megértését újabb és újabb kutatások segítik. A kutatásokkal párhuzamosan különböző támogatási és szabályozási formák megjelenését is (pl. zöldítés, zöldinfrastruktúra) láthatjuk.

Kutatásunk célja, hogy feltárjuk a szegélyek, mint élőhelyek (vizes, fás, gyepes) jogi és területhasználati helyzetét, azonosítsuk az élőhelyek elvesztését, károsítását eredményező anomáliákat, visszaéléseket, ökológiai szempontból kedvezőtlen beavatkozások jogi és területhasználati hátterét, illetve javaslatokat fogalmazzunk meg a szegélyek jogi és területhasználati helyzetének tisztázása érdekében.

Kutatásunkban a szegélyeket élőhelyi szerepük, területhasználati sajátosságai és jogi helyzetük alapján elemeztük védett és nem védett területeken. A szegélyek különböző típusait több csoportra osztva vizsgáltuk. 1. csoport: időszakos, állandó vízállások, vízfolyások (partok és vízjárta szegélyterületek), 2. nádfoltok és szegélyei, 3. szilárd és nem szilárd burkolatú utak, vasutak (útszélek, töltésoldalak), 4. szegély helyzetű gyepterületek, 5. cserjés, fás élőhelyszegélyek.

A vizsgálataink során a terepi térképezést, kezelési, fenntartási tervek, a tulajdon- és birtokviszonyok, művelési ág, illetve a területhasználati szabályozás, támogatási rendszer, illetve esettanulmányok elemzését végeztük el.

A jogi és területhasználati szabályozás tekintetében megállapítható, hogy az egyes szegélyhelyzetű élőhelyek védelmére vonatkozóan egyrészt rendelkezésre állnak jogi eszközök és területhasználati tervezési módszerek, amelyek továbbfejlesztést igényelnek. Másrészt azonban a tapasztalatok azt mutatják, hogy ezen eszközök használatát jelentősen befolyásolja az adott szegélyterületeken érvényesülő félautonóm társadalmi mező szabályozási hatása, amely a bekövetkező károsítást, élőhelyfejlesztést eredményező beavatkozások egyik meghatározó tényezője.

Kutatásunk első szakaszában elért eredmények alapján feltártuk a szegélyélőhelyek védelmére felhasználható jogi és területhasználati eszközöket, illetve ezen élőhelyek bizonytalan jogi és területhasználati helyzetét, amelyek csökkentik a károsítás számonkérhetőségének és megelőzésének esélyét.

Természetvédelmi szakértői működés tapasztalatai civil szervezetek és magánszemélyek által indított perekben

Kiss Csaba

EMLA Egyesület

Az előadás témája esettanulmányokon alapuló elemzés a természetvédelmi szakértői működés tapasztalatairól, amelyeket civil szervezetek és magánszemélyek által indított közigazgatási és polgári perekben szereztünk, mint közösségi környezetvédelmi jogászok. A perek nagyobb része közigazgatási per, de szerepel köztük olyan, a Környezetvédelmi törvény 99. §-a alapján megindított polgári per is, amit civil szervezet indított természetkárosítástól való eltiltás miatt, a beruházó ellen.

Az előadásokban bemutatásra kerülnek az ügyek helyszínei és a természeti/környezeti szituáció, a civilek, a felperesek álláspontja, a szakértői vélemény tartalma a meghozott ítéletről, és végül ennek tágabb összefüggésű hatásai.

Az ügyek témái: szélfarm, útépités nemzeti parkban, szennyvízbevezetés Natura 2000 területre, bányászati előkutatás Natura 2000 területen, vaddisznónevelő telep erdőben, buszvégállomás ex lege védett lápon, stb.

Az előzetes hipotézis az, hogy a természetvédelmi szakértői munka minden esetben döntő hatással van a meghozott ítéletre, tulajdonképpen a perek szakértői perek. A szakértők felelőssége ilyenkor hatványozott, és minden olyan esetben, amikor rólukról a szakértői véleményben olyan megfogalmazás jelenik meg, amely kérdésessé teszi a bekövetkező környezetállapot változás negatív jellegét, megjelenik annak az esélye, hogy a tervezett beruházás megvalósul, amelynek eredményeként a negatív állapotváltozásra is esély van.

Tapasztalatok az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén észlelt jogellenes cselekményekről, valamint azok jogkövetkezményeiről.

Rózsa Sándor és Drozd Attila

Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság

Az ANPI Természetvédelmi Őrszolgálat az ANPI 430.000 hektáros működési területén látja el a természeti- és régészeti értékek, védett természeti és Natura 2000 területek hatósági őrzési feladatait. A vizsgálat a területen jellemző jogsértések típusaira, az intézkedést követő hatósági eljárások eredményére, valamint esetleges eredménytelenségük okaira irányult. A legjobban detektálható probléma az engedély nélküli vagy a sza-

bályoktól eltérő területhasználat. Tettezés hiányában problémát jelent a bizonyíthatóság, még abban az esetben is, ha az adott terület használója egyébként agrártámogatásban részesül, amelynek feltétele a gazdálkodási szabályok betartása.

Külön problémakört jelent ha a Natura 2000 területeken a nyilvántartott művelési ág nem egyezik a természetbeni állapottal. Így a jogszerű használó úgy követhet el szabálytalanságot, hogy egyébként a nyilvántartott művelési ágában próbálja használni területét.

A környezetszennyezéshez kapcsolódó esetekben a hulladék besorolása vagy a szennyezőanyag paraméterek akkreditált laboratóriumhoz kötött megállapítása már a mintavételezésnél is nehézségekbe ütközik, és kihatással van az eljárás eredményére.

Speciális eset amikor valamely hatóság kötelezése miatt kerül sor természetvédelmi szempontból jogsértő tevékenységre. Szintén jellemző az illegális haszonvételek körébe tartozó cselekmények köre, ezek minden esetben szabálysértési- vagy bűncselekményi tényállást is kimerítenek.

Összességében megállapítható, hogy a védelmi jogszabályok érvényesítése, a jogellenes cselekmények szankcionálása a gyakorlatban több akadályba ütközik, mint ahogy az a jogszabályokból kiolvasható. A cselekmények motivációja az esetek többségében valamilyen anyagi haszonszerzés, a szabályok ismeretének hiánya, vagy azok betartásának szándékos elmulasztása.

Szemelvények szakértői anyagokban előforduló tévedésekből és hibákból a természetvédelemmel kapcsolatos eljárásokban

Vadász Csaba

Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

A természetvédelmi célú vízmegőrzési tevékenységek hatásainak tulajdonított káresemények miatt több peres eljárásra került sor az elmúlt két évtizedben. Ezekbe az eljárásokba gyakran kerülnek szakértők (különböző mezőgazdasági, illetve vízügyi szakterületek igazságügyi szakértői) bevonásra. Az objektív szakértői vélemények mellett a szakértői anyagokban előfordultak olyan tévedések, illetve hibák, amelyek befolyásolták, illetve befolyásolhatták a peres ügyek kimenetelét. A szakértői anyagokban leggyakrabban előforduló tévedések: szakértői jogosultság hiányában szakértői vélemény kiadása (szakterületen kívüli kérdésben), a peres felek valamelyikének független forrásokból meg nem erősített véleményének tényként (szakértői véleményként) való közlése, saját (szakértői) vélemény tényként történő interpretálása, máshol szerzett tapasztalatok indokolatlan mértékű extrapolációja.

Területhasználatból eredő élőhelyekkel kapcsolatos konfliktushelyzetek és ezek jogi következményei

Tájváltozások érzékelése a Duna–Tisza között – miben hasonlítanak és különböznek leginkább a gazdák és a természetvédők?

Ujházy Noémi¹, Molnár Zsolt², Bede-Fazekas Ákos²,
Szabó Mária¹, Biró Marianna²

¹Környezet- és Tájföldrajzi Tanszék, ELTE

²MTA Ökológiai Kutatóközpont, GINOP, Fenntartható Ökoszisztémák Csoport

A hatékony, de egyben széles társadalmi támogatásra épülő természetvédelem számára elengedhetetlen a különböző társadalmi csoportok eltérő környezeti tudásának, értékpreferenciáinak megértése. Kutatásunk célja két fontos érdekcsoport, a helyi gazdálkodók, illetve természetvédők és ökológus kutatók tájváltozáshoz köthető tudásának és percepcióinak feltárása volt. Kutatási területünk a Duna–Tisza köze középső részén fekszik, Kunadacs és Páhi közötti területen. Korábbi vizsgálatokra alapozva, a jellemző ökológiai és tájváltozási trendekre fókuszáltuk kérdéseinket, mint például a használat felhagyása, cserjésedés, erdősítés, vizes élőhelyek és tanyák eltűnése, inváziós növények terjedése. A kutatás során strukturált interjúkat készítettünk ezekről a tájváltozási folyamatokról és megítélésükről. A Likert-skála típusú adatok elemzése alapján a csoportok közötti és a csoportokon belüli egyetértéseket is vizsgáltuk.

Kutatásunk alapján a tájváltozási trendek irányának érzékelése hasonló volt, míg az egyes trendek értékelése jelentősen különbözött a két csoportban. Szignifikáns különbségek leginkább olyan esetekben voltak, amikor a produktív tájhasználat és a természetvédelmi célok egymással ellentétesek voltak, például a felhagyott szántók vagy a különböző tájidegen fajok ültetvényei esetében. A gazdák véleményei a természetvédők és kutatók véleményeihez képest jóval heterogénebbnek bizonyultak. Például a zombékosok jelentős visszaszorulásának megítélése jellemzően kettős volt a gazdáknál: egyrészt a táj szárazodásának jeleként sokan negatív jelenségnek tartják a folyamatot, míg mások a zombékosok gyepképződését pozitívan értékelték, mivel ez növelte a területen való gazdálkodás lehetőségeit.

Egy olyan gyorsan változó, aprón mozaikos tájban, mint a Kiskunság, a különböző diskurzusok megértése segíthet feltárni a rejtett tájhasználati konfliktusokat, és elősegítheti a párbeszédet a helyi gazdálkodók és a természetvédők, kutatók között.

Az egykori tőzeglápok és a láptalajok genezise, földhasználati helyzetképe a második ezredforduló utáni Magyarországon

Dömsödi János

OE Alba Regia Műszaki Kar Geoinformatikai Intézet

Sehol a világon - a láptalajokkal rendelkező országokban - nem fordult elő az a durva hiba, hogy "láp" égisze alatt a teljes (főtípus, típus, altípusok) talajcsoporton "ex lege" kitiltják, ill. korlátozzák a rendeltetésszerű földhasználatokat (a mező- és erdőgazdálkodást, a tőzegkitermelést: a különböző típusú tőzegnyersanyagok környezetvédelmi, kommunális, meliorációs, humán- és állatgyógyászati felhasználásait). A fokozódó földhasználati konfliktusok legfőbb oka, hogy a törvény lápokra vonatkozó hiányos, pontatlan része összekeveri a láp és a talaj állapotával, különbözőségével, eltérő genezisével kapcsolatos ismérveket, fogalmakat. Módszeresen összehasonlítottam a tőzegterületekre az 1900-as évek után készült monográfiák, földtani, talajtani térképezések adatait, az 1945 utáni, különböző időszakokból származó, de azonos területekre vonatkozó tőzegkutatói dokumentációk adataival. A talajképző tőzeg mállásával, lebomlásával; morfológiai átalakulásával, "földesedésével" (rostosból különböző mértékben lebomlott vegyes tőzeg, majd lápföld, kotu) bekövetkező változásokat országos vizsgálat adataival mutatom be. A mennyiségi és minőségi vizsgálat eredményeként megállapítottam, rendszerbe foglaltam a két jellegzetesen eltérő genezisű képződmény (láp és talaj) fejlődési szakaszait, típusait. Meghatároztam a láptalajok rendeltetésszerű földhasználatára szempontjából igen fontos altípusok definícióit.

Nehezen megközelíthető területek igazságügyi szakértői vizsgálata nagy értékű környezetkárosítás gyanúja miatt

Bakó Gábor

Interspect Kft.

2018-ban több alkalommal is előfordult, hogy olyan területekről kértek a lehetőségekhez mérten átfogó igazságügyi szakértői szakvéleményt, amelyek része, vagy egésze megközelíthetetlen volt. Meg kellett vizsgálnunk, hogy adott hrsz-ú területeken találhatóak-e veszélyes hulladékok, illetve az ott megtalálható anyagok hulladéknak minősülnek-e, valamint meg kellett becsülni, hogy az inert és esetlegesen előforduló egyéb hulladékok milyen mennyiségben vannak jelen és milyen földtani közeget veszélyeztetnek, érintenek-e, illetve veszélyeztetnek-e Natura 2000, vonulási útvonal vagy valamilyen védettség alatt álló területet, jelenthetnek-e vala-

milyen veszélyt a közeli belterületek lakóira nézve.

A kutatás célja az információgyűjtés volt, amellyel nem zárható ki a veszélyes anyagok jelenléte, de amennyiben igazolják, hogy a területen vannak veszélyes hulladékok, az ügy olyan fázisba kerülhet, amely jogalapot teremt az ingatlanok részletes környezeti állapotértékeléséhez, szükség esetén kármentesítéséhez.

A vizsgálatok során minden esetben nagy terepi felbontású (0,5 – 3 cm) repülőgépes távérzékelést végeztem, amelynek termékei alapján (szabatos ortofotó-mozaik és háromdimenziós felületmodell) lokalizálni lehetett egyes nem inert hulladék csoportokat, illetve meg tudtam határozni a halmok térfogatát és síkrajzi alapfelületét. Az eljárás egyértelműen igazolta, hogy egy inert hulladék elhelyezésére engedélyezett lerakóban nagy mennyiségű, ebbe a kategóriába nem sorolható hulladékot is elhelyeztek.

Az időszakos belvíz-borítás és tendenciózus talajvízszint csökkenés gazdasági és természetvédelmi hatásainak elemzése szakértői anyagokban - esettanulmányok az Észak-Kiskunságból

Vadász Csaba

Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Az Észak-Homokhátság területén a talajvíz éves átlagos szintje az elmúlt 40 évben 3,5–11 métert csökkent, és ez a csökkenés napjainkban sem állt meg. A Homokhátság és a Dunavölgyi-sík találkozásánál kialakult Turján-vidék hazánk egyik legnagyobb lápvonulata, amelynek felszíni és felszín-közeli vizei a Duna-Tisza közti Homokhátságon lehulló, és gravitációsan nyugatra szivárgó csapadék-eredetű vizekből származnak. Talajvízkút adatok elemzésével megállapítottuk, hogy a turján-vidéki vizek elvezetése hozzájárulhat a Homokhátság leszáradásához, mivel ezek a vizek hidraulikusan alátámasztják a keletebbre (és magasabban) elhelyezkedő víztesteket. Bár logikusnak látszik a Homokhátság vízháztartásának helyreállítását a Turján-vidék vizeinek fokozottabb megőrzésével kezdeni, a helyzet megoldása azonban nem egyszerű. Jelentős érdekellentét figyelhető meg a vízmegőrzéshez fűződő természetvédelmi közérdek, a Homokhátságon folytatott mező- és erdőgazdálkodás érdekei, valamint a mélyebb részen szántóföldi gazdálkodást folytatók, illetve ott lakóépületeket birtoklók érdekei között.

Szabadvezetékek mentén tapasztalt madárpusztulások hatósági eljárásokat megalapozó dokumentálása

Solt Szabolcs

MME

A hazai madárvilágot (fészkelő és átvonuló fajokat egyaránt) becslésünk szerint éves szinten százezres példányszámban érintő, így talán legnagyobb mértékű és hatású ismert mortalitási faktor/antropogén hatás a szabadvezetékek tartóoszlopain madarakat érő áramütés, valamint a madarak sodronynak való ütközése. A probléma tényleges nagyságrendjének megfelelő megítélése és kezelése, a veszélyforrást jelentő elektromos hálózatok kiterjedése és hossza miatt folyamatos és országos léptékű monitorozást kíván. A hazai természetvédelmi őrszolgálat kapacitása/leterheltsége okán ez csak civil, önkéntes résztvevők segítségével reális.

Kifejezetten műhelyvitára szánt problémafelvető összefoglalóban azt a protokollt (és annak hátterét) célzom bemutatni, amelyen keresztül egy kutató, civil szervezet tagja, vagy "laikus" magyar állampolgár tud, szándékunk szerint egységes rendszerben, a későbbi hatósági eljárásokat megalapozó információt dokumentálni és közölni. Célunk a konkrét madárpusztulást, a megismételhetetlen helyzetben (az adatfelvétel pillanatában tetten érhető állapotban) úgy rögzíteni, hogy az a dokumentáció a későbbi jogi eljárás bármely fázisában/szintjén meg tudja majd állja a helyét. Az erre kialakított protokoll helyességét, megfelelő módját, tartalmi és formai elemeit lenne kívánatos a műhelyvita során ellenőrizni, és - ha bárhol szükséges változtatás - egy valóban kikezdhethetetlen, helytálló változattá alakítani.

Interaktív, gyakorlatias, valós példákon alapuló megvitatással reményeink szerint olyan protokoll formálható, amelynek köszönhetően egyetlen védett, vagy fokozottan védett faj pusztulását előidéző eset információi sem hagyhatók figyelmen kívül az eljárás során. A protokoll egy közvetlen fórum keretében véglegesíthető, így „másnapról alkalmazható” is.

A kezdeményezett vitafórum tartalmilag azonos elemekből épülhetne fel, mint a konferencia keretében tervezett kurzus tematikája.

Fajokkal kapcsolatos természetkárosítások, ezek ökológiai következményei és az ebből adódó konfliktushelyzetek

Plenáris

Sikerek és kudarcok a ragadozómadár-mérgezések elleni természetvédelmi és igazságügyi eljárásokban

Horváth Márton¹, Deák Gábor¹, Fatér Imre¹,
Juhász Tibor², Horváth Ákos³, Halmos Gergő¹

¹Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)

²Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

³Készenléti Rendőrség, Nemzeti Nyomozó Iroda

A korábban jelentősen visszaszorult „ragadozómérgezés” hagyománya a 2006-os évet követően újra reneszánszát kezdte élni Magyarországon, és alig néhány év alatt a legfőbb veszélyforrássá vált több védett faj számára is. A világszerte veszélyeztetett parlagi sas (*Aquila heliaca*) esetében 10 év alatt több mint 80 példány került kézre a mérgezések következtében, ami azt eredményezte, hogy a faj három évtizede tartó állománynövekedése 2011-re megállt. A parlagi sas, mint zászlóshajó-faj védelmének keretében az Európai Unió LIFE programjának és a Magyar Állam támogatásával 2012 óta jelentős erőfeszítések folynak a mérgezések visszaszorítására a Pannon régióban. A számos alapvetően természetvédelmi intézkedés mellett az igazságügyi eljárások hatékonyabbá tétele és az érintett szakmai csoportok szemléletformálása is a projektek legfontosabb céljai közé tartoznak. Ezen célból hoztuk létre Közép-Európa első méreg- és tetemkereső kutyás egységét, amely már az első három évében 547 terepi felderítés során 201 bűncselekménnyel kapcsolatos találattal segítette a projektben partnerként részt vevő Nemzeti Nyomozó Iroda és egyéb hatóságok munkáját. A projekt keretében 79 műhelytalálkozót és konferenciát szerveztünk, valamint további 55 rendezvényen vettünk részt előadással, amelyek összesen több mint 12 ezres hallgatósága nagyrészt vadászati (3200), természetvédő (3100), mezőgazdálkodói (1400), állatorvosi (680), rendőrségi (600), ügyészségi (125) vagy bírósági (46) szakmai körökből érkezett. A projektek komplex akcióinak köszönhetően jelentősen sikerült visszaszorítani a mérgezések gyakoriságát a parlagi sasok legfontosabb élőhelyein, így az ezen okból kézre került parlagi sasok száma a 2012-es 18 példányról 2016-ra egyre csökkent, és ezzel párhuzamosan az állomány újra növekedésnek indult. Ugyanakkor az öt év alatt felderített 147 illegális mérgezéses eset kapcsán mindössze 53 esetben indult rendőrségi nyomozás, amelyek közül csak öt jutott el vádemelésig és négy bírósági eljárásban született elmarasztaló ítélet. Az eredmények azt mutatják, hogy a problémát természetvédelmi szempontból sikerült hatékonyan mérsékelni, ugyanakkor az igazságügyi eljárások hatékonyságát még jelentősen növelni kellene.

Természetkárosítás és természetveszélyeztetés szarvasgomba gyűjtés által - szarvasgombák és orchideák együttélését igazoló bűnügyek

Bóna Lilla^{1,3}, Sárköziné Lőrinczi Margit², Kopasz Árpád³,
Merényi Zsolt³, Illyés Zoltán⁴, Bratek Zoltán^{1,3}

¹Eötvös Loránd Tudományegyetem

²5000 Szolnok, Arany Sándor út 13. II./7.

³Magyar Szarvasgombász Szövetség

⁴8900 Zalaegerszeg, Várberki u. 13.

Számos tudományos dolgozat igazolja erdei orchideák együttélését egyes földalatti gombafajokkal. Egyrészt mind az orchidea gyökerekből izolált pelotonokból, mind az izolált steril gombatenyészetekből, mind a csapdázási módszerrel kapott orchidea protokormokból molekuláris módszerekkel hipogeikus gombanemzetségek is azonosíthatók voltak. Másfelől vizsgálatok igazolták, hogy bizonyos földalatti gombataxonok erdei orchideákkal gyakori együttes előfordulást mutatnak. A koegzisztencia kiemelkedő a valódi szarvasgombák (*Tuber* spp.) nemzetséghez tartozó nyári szarvasgomba (*Tuber aestivum*) esetében, mely Magyarországon gazdaságilag a legjelentősebb, évente több tíz tonna mennyiségben gyűjtött szarvasgombafaj. A közös élőhelyhasználatot leginkább a magas humuszigény, a kiegyenlített nedves-félüde vízellátottság megléte és a neutrális-bázikus talajok tolerálása indokolhatják. A közös termőfoltokon az orchideák megjelenésének szintén kedvezhet a földalatti gombákat terjesztő állati vektorok általi, gyakori és természetes jelenségként fellépő talajbolygatás. A múlt század végéig a valódi szarvasgombák hazai termőfoltjain elhanyagolható volt az ember gyűjtői tevékenysége. Az ezredforduló után azonban a gyűjtők számának növekedésével, majd a versengő gyűjtés és a túlgyűjtés megjelenésével a termőhelyek folyamatos lepusztulása indult meg. Mindez együtt járt a természetkárosítás számos formájával, többek között a talaj, a gazdanövények és a gypszint növényeinek károsításával. Ezen negatív jelenségek hatására 2012-ben megszületett a földalatti gombák gyűjtését szabályozó törvényi szabályozás. Ennek ellenére mégis közel 20 igazságügyi eljárás indult az „illegális gombászok” ellen, akik maguk által betanított kutyákkal és/vagy kutyák nélkül dolgoznak, összeszedik az éretlen termőtesteket és károsítják az orchidea állományt is. Az eljárások során kiemelkedő szerepet kapott a természetkárosítás és -veszélyeztetés tényállásának megállapítása. Ezen természetkárosító események igazi veszteségei az orchideák és a szarvasgombák, melyeket a károsított termőfoltokon vizsgálataink során a következő évben már nem találtunk meg.

Védett talajlakó zuzmók: az igazságügyi döntéshozatal elhanyagolt elemei

Matus Gábor¹, Balogh Rebeka¹, Lucas Martins Saraiva², Novák Tibor¹,
Budai Júlia⁴, Antal Károly⁴, Varga Kinga¹, Farkas Csilla¹, Lőkös László³

¹Debreceni Egyetem TTK

²Federal University of Minas Gerais

³MTM Növénytára

⁴Debreceni Egyetem ATK Karcagi Kutatóintézet Központi Laboratórium

A hatályos jogszabály 17 hazai zuzmófaj védeltségét mondja ki, „példányonként” 5–10 ezer Ft-os eszmei értékkel. Ezek közt nagyon ritkák és viszonylag elterjedtek egyaránt vannak, elterjedésük nem egyformán jól ismert, de közös bennük, hogy kevéssé feltűnő megjelenésük miatt populációik méretéről a legutóbbi időkig vajmi keveset tudtunk. Például a Nyírségben 2012-ig nem volt ismeretes egyetlen védett talajlakó zuzmófaj sem, mára négy (*Xanthoparmelia pokornyi*, *X. pulvinaris*, *Cladonia magyarica*, *C. mitis*) előfordulására derült fény. A bejárások arra mutattak, hogy előbbi kettő akár tömeges is lehet, így hatalmas eszmei értéket képviselő tagjai a természetközeli homoki gyepeknek. Mivel a magasabb rendű növényeknél alkalmazott, a teljes területre kiterjedő számlálás a zuzmók esetében nem kivitelezhető, más mintavételi módszert kellett kialakítani. Két nyírségi élőhelyen félhektáros területeken, szabályos térközben telepítve, kis területű, de nagyszámú felvételt készítettünk, majd elvégeztük két talajlakó bodranyfaj (*Xanthoparmelia pokornyi*, *X. pulvinaris*) állománybecslését. A lokális populációsűrűségi adatok alapján izovonalakat szerkesztettünk, és megadtuk a sűrűségi kategóriák kiterjedését. A Monostorpályi-legelőn a *X. pokornyi* becsült telepszáma fél hektáron mintegy 550 000, ami 5,5 milliárd Ft/ha eszmei értékkel egyezik. A Létai-legelőn a *X. pokornyi* állománya fél hektáron mintegy 90 000, a *X. pulvinaris*-é mintegy 190 000 telep, összesített védett értékük 4,7 milliárd Ft/ha-nak felel meg. Javasoljuk, hogy azokban a védett homoki gyepekben (illetve sziklagyepekben), ahol van adat a védett zuzmók előfordulására, kezdődjen meg az aktuális elterjedés felmérése, a legnagyobb populációsűrűségű területeken pedig a populációméret becslése is. Ha ez elmarad, megeshet, hogy károsítás esetén eltűnésükről sem lesz tudomásunk, de biztosan nem lesznek a természetvédelem kezében sem adatok igazságügyi eljárások során.

A szürkés hangyaboglárka hangyagazda közösségének változása felhagyott hegyi réteken

Tartally András¹, David R. Nash², Varga Zoltán¹, Lengyel Szabolcs³

¹Debreceni Egyetem, Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék

²Centre for Social Evolution, Department of Biology, University of Copenhagen

³MTA Ökológiai Kutatóközpont, Tisza-kutató Osztály

A földhasználat intenzívebbé válása a biológiai sokféleség csökkenésének egyik fő oka. Vannak azonban élőhelytípusok, melyek fennmaradásához az alacsony intenzitású használat okozta bolygatás/zavarás alapvetően szükséges. Európában például a középhegységi legelők és kaszálók használatának a felhagyása legtöbbször az élőhelyhez kötődő, természeti értéket jelentő fajok állománycsökkenéséhez, eltűnéséhez, az élőhelyek homogenizálódásához vezet. Többek között a Bükk-hegységből is ismert, hogy az egykor rendszeresen használt réteken a kaszálás és legeltetés intenzitása az 1970-es évektől csökkent. Ez a folyamat a nyolcvanas években felgyorsult és a kilencvenes években kiteljesedett. Kutatásunkban a szürkés hangyaboglárka (*Maculinea alcon*) négy bükki élőhelyén a *Myrmica* hangyagazda fajok közösségének átalakulását vizsgáltuk két időszak között (2000-2007 illetve 2018). Eredményeink szerint 2007 és 2018 között a helyi *Myrmica* közösségek lényegesen átrendeződtek. Két élőhelyen a fajgazdagság és a *Myrmica* közösség diverzitása csökkent, valamint a közösség szerkezete sokkal homogénebbé vált. Összességében az áttelelt lepkéhernyók és bábok száma, ezek fészkenkénti átlaga és a hangyafészkek fertőzöttségi rátája ugyancsak csökkent a két mintavételi időszak között, míg a hangyagazda-fajok iránti specificitás egyik időszakban sem tért el a véletlenszerűtől. Összességében három élőhely kedvezőtlenebbé vált a *M. alcon* számára. Egy élőhelyen a kaszálást és legeltetést két évtizednyi kihagyás után újrakezdték, ezen a közösség szerkezete és összetétele pozitív irányban alakult. Az eredményeink azt mutatják, hogy a használat felhagyását követően a hangyagazda közösségek negatív irányban változnak, és ez rendkívül kedvezőtlen hatású a *M. alcon* populációkra. Mindezek alapján szükségesnek tartjuk e középhegységi rétek kis intenzitású legeltetését és/vagy kaszálását annak érdekében, hogy a rájuk korábban jellemző természeti érték és a magas biodiverzitás fennmaradjon.

Borz és róka okozta természetvédelmi károk a rákosi vipera (*Vipera ursinii rakosiensis*) kiskunsági állományaiban

Mizsei Edvárd¹, Móré Attila², Márton Mihály², Heltai Miklós²

¹MTA Ökológiai Kutatóközpont, Debreceni Egyetem Ökológia Tanszék

²Szent István Egyetem Vadvilág Megőrzési Intézet

Az elmúlt 15 év természetvédelmi erőfeszítései ellenére, a rákosi vipera (*Vipera ursinii rakosiensis*) állományai nem voltak képesek visszanyerni az élőhelyeinek eltűnése és fragmentálódása előtti abundanciájukat. Feltételezésünk szerint ennek egyik oka egyes generalista predátorok (borz, róka, egerészölyv) állományainak növekedése, például a borz és a róka jelentős természetvédelmi kárt okoz védett és fokozottan védett fajok zsákmányolásával (pl. túzok fészekpredáció). Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a borz és a róka minden hazai élőhelyen zsákmányol rákosi viperát, maradványai jól felismerhetőek maradnak az ürülékben és célzott gyérítés ellenére rövid idő alatt újra megjelennek az élőhelyeken. Az eddig szabadon bocsátott rádiótelemetriás jeladóval ellátott rákosi vipera több mint fele valószínűleg ragadozó áldozatául esett, amely óriási predációs nyomást jelent, amennyiben hasonlóan alacsony a túlélés a vad állományokban is. Vizsgálatunkban 7 hónapon keresztül gyűjtöttünk kéthetente borz és róka ürülék mintákat a kiskunsági rákosi vipera élőhelyeken. A borz ürülék minták 72%-a (n=64), míg a róka hullatékok 100% (n=10) tartalmazott vipera maradványokat. Továbbá a mintagyűjtés során kettő, feltehetőleg róka által zsákmányolt, majd visszaöklendezett viperát is találtunk. A borz csapó cserebogár rajzási idején kívül, minden hónapban zsákmányolt rákosi viperát, a telelési időszakot beleértve (december). Rövidtávú vizsgálatunk eredményei alapján a róka és a borz rendkívül nagymértékű predációs nyomással van a vizsgált rákosi vipera állományokra, és feltételezhetően jelenleg a legjelentősebb veszélyeztető a hazai állományok esetében. A jövőben, a helyi vadásztársaságokkal együttműködve, tudatosabb ragadozó gazdálkodás megvalósítására van szükség, amely az apróvad állományok növekedését lehetővé tenné, és minimalizálná a fokozottan védett rákosi vipera állományokban okozott természetvédelmi károkat.

Mindig útban?? A földikutya-védelem kihívásai Magyarországon

Németh Attila¹, Moldován Orsolya², Szabó Gyula², Szél László², Horváth Tibor², Váczi Oliver³, Bakó Botond³, Demeter László², Csorba Gábor¹

¹Magyar Természettudományi Múzeum

²Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

³Herman Ottó Intézet

A nyugati földikutya fajcsoportba tartozó, bennszülött földikutyafajok hazánk legveszélyeztetettebb emlősei közé tartoznak. A védettségi listán a lehető legmagasabb kategóriába szereplő kisemlősök megőrzése az utóbbi évtizedben gyakran állította szokatlan kihívások elé a természetvédelmet. A földikutyák az elmúlt fél évszázadban drámai mértékű és gyors állománycsökkenésen estek át, ezért aktuális elterjedésük, fennmaradt állományaik száma pontosan ma sem ismert. A még létező populációk felkutatása ennél fogva a szakma ma is aktuális feladata. Az előkerülő újabb töredékállományok azonban gyakran produkálnak a természetvédelem számára szokatlan, nehezen kezelhető helyzeteket, mivel jellemzően nem védett területeken, hanem beruházások, fejlesztések helyszínein, építési vagy mezőgazdasági hasznosítás alatt álló területeken találhatóak. Mindez természetvédelmi és jogi szempontból egyaránt nehezen kezelhető. Prezentációinkban bemutatjuk az utóbbi évtizedben megtalált állományok történetét, valamint azokat a problémákat, melyeket ezeknek az állományoknak a megőrzése okoz(ott). Részletesebben is kitérünk a Debrecen-közeli, különösen sok fejtörést keltő esetekre, bemutatva az eddigi erőfeszítéseket és az alkalmazott megoldásokat. Az eddigi sikerek, tapasztalatok és tanulságok hozzájárulhatnak más fajok illetve hasonlóan kényes helyzetek természetvédelmi szempontból kielégítő kezeléséhez.

Poszterek összefoglalói

Jogbiztonság és tájékoztatás: területi konfliktusok megelőzése az ingatlan-nyilvántartásba feljegyzett természetvédelmi vonatkozású jogi jellegek felülvizsgálatával

Bokor Veronika¹, Zsembery Zita¹, Árgay Zoltán², Sulyán Péter Gábor¹

¹Agrárminisztérium, Természetmegőrzési Főosztály

²Agrárminisztérium, Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály

A közhiteles ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető jogokhoz és jogilag jelentős tények feljegyzéséhez joghatások, jogkövetkezmények fűződnek, éppen ezért fontos és elengedhetetlen, hogy a tulajdonosok vagy földhasználók az ingatlant érintő korlátozásokról egyértelmű tájékoztatást kapjanak.

A természetvédelmi vonatkozású jogi jellegek tömeges feljegyzése, továbbá a már feljegyzett jogi jellegek felülvizsgálata és konszolidációja elől az utóbbi években háruáltak el mind az eljárási (díjfizetéssel kapcsolatos), mind pedig a technikai (digitális ingatlan-nyilvántartási térképi állományokhoz és földkönyvi adatokhoz való díj-mentes hozzáférés) akadályok. Ennek eredményeként 2017 tavaszán megkezdődhetett az évek során felhalmozódott hibák és pontatlanságok orvoslása.

A folyamat kezdeti és jelentős lépése volt a természetvédelmi vonatkozású jogi jelleg megnevezések konszolidációja. Ennek eredményeként a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben nevesített védelmi kategóriák 2018-tól egyértelmű jogi jelleg megnevezéssel szerepelnek az ingatlan-nyilvántartási szabályozásban. Ez alapot és lehetőséget biztosított arra, hogy a jelenlegi több mint 130 féleképpen feljegyzett természetvédelmi jogi jelleget egyértelmű megnevezésekkel helyettesítsük.

A második lépés a feljegyzett jogi jellegek tényleges felülvizsgálata volt, mely a Natura 2000 területek vonatkozásában már nagyrészt lezárult, és előreláthatólag év végéig teljes körűen befejeződik. Az országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek által érintett ingatlanok lehatárolásának és az azokra való jogi jelleg feljegyzés véglegesítését alapos, a nemzeti park igazgatóságok bevonásával történő szakmai felülvizsgálat előzi meg, amely a természetvédelmi területek esetében 2018 év második felében megtörtént, így 2019 év elején – a kataszteri és nyilvántartási adatok frissítése, adott esetben a védetté nyilvánító jogszabály technikai korrekciója után – megkezdődhet ezek ingatlan-nyilvántartási átvezetése is.

A folyamat a közeljövőben a tájvédelmi körzetek, majd a nemzeti parkok jogi jelleg rendezésével folytatódik.

A vízmérleg alakulása erdőssztyepp klímában lévő élőhelyek esetében

Bolla Bence

Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ

Az erdőssztyepp klímába tartozik jelenleg Magyarország 25%-a. A klímaváltozással kapcsolatos előrejelzések aggasztóak a száraz, homoki termőhelyeken lévő erdőállományokra nézve. Fontos tehát tisztába lennünk ezen faállományok és az ugyanebben a klímazónában lévő fátlan területek vízháztartásra gyakorolt hatásával.

Erdőállományok vízforgalmi modellezésével több szakember is foglalkozott Magyarországon. A szakemberek eltérő fafajú, eltérő korú faállományokat vizsgáltak különböző modellek (Soil, Swap, Hydrus) segítségével. Jelen kutatásban a hagyományos számítási módszerek (Szász-Tőkei által felállított vízháztartási egyenlet) mellett a vízforgalmi modellezés is előtérbe került.

2012-2015 között elvégzett méréseket (szabadterületi csapadék, hőmérséklet, relatív páratartalom, globálsugárzás, szélirány, szélesebesség, intercepció, talajvízszint, talajnedvesség, termőhely-feltárások) felhasználva végeztem el az egyes mintaterületek vízforgalmi modellezését a Hydrus-1D- és Coup-modellek segítségével. A modellek illesztésének helyességét a mért és modellezett talajnedvesség-, intercepció-adatok és a talajparaméterek (víztartó képesség- és vízvezetőképesség-függvények) alapján ellenőriztem minden egyes mintaterületre.

A vizsgált területek vízforgalma eltérően alakult, a különbséget a fával nem borított terület és a két vizsgált erdőállomány között a fásszárú vegetáció által felhasznált nagyobb felvett vízmennyiség, valamint az intercepció veszteség adta. A túlevelű faállomány kizárólag a lehulló csapadékból származó, beszivárgó vízmennyiségből tudta felvenni a vizet. A szürke nyáras esetében az állomány vízfelhasználása magasabb volt. A lombos faállomány fejlett gyökérrendszere révén a talajvízből vízhez tudott jutni. A gyepek vízfelvétele kisebb volt az erdőállományokéhoz képest, viszont magasabb párolgási érték jellemzik a növényzet alacsony borítási értéke miatt.

További vizsgálatok szükségesek a száraz termőhelyen lévő élőhelyek vízforgalmának megismeréséhez. Ehhez járulhat az Erdészeti Tudományos Intézet által kialakított Erdészeti klímaközpont és mérőhálózatának működtetése.

Kiskunsági parlagok, mint a zöld infrastruktúra lehetőségei

Csecserits Anikó, Botta-Dukát Zoltán, Halassy Melinda,
Kröel-Dulay György, Rédei Tamás, Szitár Katalin

MTA Ökológiai Kutatóközpont, Ökológiai és Botanikai Intézet

A parlagok megítélése mind köznapi, mind természetvédelmi szempontból ellentmondásos. Egyrészt fontos területei a spontán regenerációnak és számos élőlénynek adnak otthont, másrészt több, természetvédelmi vagy gazdasági-társadalmi szempontból nemkívánatos faj jelentős élőhelyei lehetnek (pl. parlagfű, selyemkóró). Pontosabb megítélésük érdekében részletes felmérésekre és megfelelő összehasonlításokra van szükség.

Korábbi kutatásunk során a kiskunsági parlagok növényzetét mértük fel 161 növényzeti felvétel segítségével 2007 - 2009 közt (Kiskun-LTER program részeként). A kutatás egyrészt igazolta, hogy az idős parlagok növényzete nagyon hasonlónak tud válni a régióban található száraz gyepekhez. Ugyanakkor a parlagokon, különösen a fiatal parlagokon (1-7 éves) az inváziós növények borítása és fajszáma (inváziós szint) jóval magasabb, mint a gyepeken vagy akár a szántóföldeken.

Az eltelt 10 évben bekövetkezett változások megismerése érdekében a parlagfelmérések megismétlését tervezzük. Aktuális légifotók alapján megállapítható, hogy a fiatal parlagok 66%-át újra szántóként, szőlőként hasznosítják vagy erdőtelepítést végeztek rajtuk. A középkorú parlagok (8-20 éves) 62%-a, míg az idős parlagok (21-57 éves) 83 %-a maradt meg másodlagos gyepeként.

Ismételt felméréssel az a célunk, hogy (1) felmérjük a parlagok növényzetének jelenlegi állapotát, képet kapjunk a növényzet változásának irányáról, sebességéről, (2) valamint felmérjük, hogy az inváziós fajok múltbeli jelenléte hogyan hatott a növényzetre és (3) megtudjuk a parlagok növényzetének aktuális inváziós szintjét.

Előzetes eredményeink azt mutatják, hogy a parlagok átmeneti élőhelyek, használatuk változik - valószínűleg a gazdasági helyzet, a támogatási rendszerek függvényében. Ugyanakkor a tervezett zöld infrastruktúra fejlesztésben fontos szerepet tölthetnek be, hisz jelenleg is számos élőlény fontos élőhelyei, emiatt akár a védelmük, akár a kezelésükre vonatkozó szabályozás átgondolására lehet szükség.

Tervek a „Ökoszisztéma-szolgáltatások értékelése és térképezése” projekt eredményeinek felhasználására

Fodor Livia¹, Riskó Andrea¹, Marczin Örs¹, Zsembery Zita¹,
Kovács-Hostyánszki Anikó², Török Katalin²

¹Agrárminisztérium Természetmegőrzési Főosztály

²MTA Ökológiai Kutatóközpont

„A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzéseinek hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok” elnevezésű, KEHOP-4.3.0-15-2016-00001 számú kiemelt projekt keretében az „Ökoszisztéma-szolgáltatások” fejlesztési elem általános célja a hazai ökoszisztémák és szolgáltatásaik térképezéséhez és értékeléséhez szükséges országos léptékű keretrendszer megteremtése, a hazai ökoszisztémák országos térképezése, a természetes és természetközeli ökoszisztémák, valamint az általuk nyújtott szolgáltatások biofizikai, társadalmi, és gazdasági szempontú értékelése.

A projekt előkészítése során lezajlott prioritizálási folyamatban 13 ökoszisztéma-szolgáltatás került kiválasztásra, melyek közül legalább 10 szolgáltatásra készül el a megvalósítási fázisban értékelés és térképezés, valamint néhány esetben az erre épülő további elemzések, mint jóléti értékelés, gazdasági elemzések és jövőképelemzés.

Az ökoszisztémák és szolgáltatásaik térképezési és értékelési folyamatának egyik kiemelt célja olyan módszertan kidolgozása, amely magában foglalja a megismételhetőség lehetőségét és ezzel a hosszú távú trendek felmérését és jövőbeli értékelését, valamint kiválasztott ökoszisztéma szolgáltatások hosszú távú fenntartásának, illetve helyreállításának biztosítását befolyásoló tényezők leírását is.

A projektek céljai között szerepel az eredmények és a kidolgozott eszköztrendszer integrálásának és gyakorlati alkalmazásának megalapozása is a természeti tőkénk és az ökoszisztéma-szolgáltatások hosszú távú megőrzése szempontjából kiemelkedő kulcságazatokban, ha a lehetőségek engedik a vonatkozó jogszabályok ki-, illetve átdolgozásával, amelyek segítik az ágazati-ágazatközi döntéshozatal alapjainak megerősítését, új elemekkel való gazdagítását.

A projekt az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) finanszírozásával a Széchenyi 2020 részeként, a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program kereteiben valósul meg.

A poszteren a jövőbeli eredmények felhasználásának eddig felmerült módjait és lehetőségeit mutatjuk be, mint stratégiai javaslatok, jogszabályokra és gazdasági ösztönzőkre, támogatási rendszerekre vonatkozó módosító javaslatok.

A parlagi sas védelme a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén

Gálos Anna¹, Deák Gábor², Horváth Márton²

¹Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

²MME

A jelenleg talán legfontosabb probléma 2005-ben jelentkezett először parlagi sasoknál. Ekkor két, ismeretlen okból elpusztult példány került elő, amelyekről kiderült, hogy mérgezés áldozatai lettek, amelyekre az 1970-es évek óta nem volt példa Magyarországon. Ekkor szomorú, de egyedi esetnek gondoltuk ezt. Sajnos nem lett igazunk, mert ezzel az esettel soha nem látott sas pusztítás vette kezdetét.

A vegyszerek által okozott mérgezések két fő típusba sorolhatók: a mérgezőesetek egy része engedélyezett növényvédő, nem szelektív rágcsálóirtó szerek és egyéb mérgek nem megfelelő használatából ered (pl. különböző mérgek szakszerűtlen keverése, amelyek egymást erősítő hatást fejthetnek ki), nem tudatosan károsítva a természetet. Ilyenkor a mérgezés célegyedei nem a csúcsragadozók, hanem elsősorban mezőgazdasági kártevők, de a mérgezett zsákmányállatok fogyasztása során a méreganyagok felhalmozódása (másodlagos toxicitás) a parlagi sasok esetében természetlen, életképtelen tojások lerakását, a fiókák megbetegedését és pusztulását, valamint a kifejlett, szaporodóképes madarak legyengülését, pusztulását, okozhatja. A mérgezőesetek másik csoportjában nem engedélyezett, illetve kifejezetten tiltott szerek, mérgek illegális használatáról, tudatos természetkárosításról van szó. Ekkor a célegyedek leggyakrabban a mérget kihelyező szempontjából „nemkívánatos” ragadozó emlősök és madarak. Magyarország európai összehasonlításban is élen jár a méreggel történt szándékos ragadozómadár-pusztítások számában.

Mindezen folyamatok és a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén fokozatosan elterjedőben lévő parlagi sas állomány tette lehetővé és indokolttá, hogy a 2016-ban elindult Pannon Eagle LIFE projekt keretében a KNPI is partnerként részt vehessen és egy speciális kutyás egység felállításával küzdhessen a parlagi sasok mérgezése ellen.

Nagyragadozók illegális elejtése Magyarországon

Gombkötő Péter¹, Bartha Attila¹, Magos Gábor¹,
Lontay László², Szabó Ádám²

¹Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, 3304 Eger, Sánc u. 6
²Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvalfő, tengerszem oldal

Fokozottan védett hazai nagyragadozók, így a barna medve, farkas és hiúz jelenléte hozzájárul természetes és természetközeli élőhelyek jó állapotának megőrzéséhez. A fajok jelenléte egyes érdekcsoportok, elsősorban vadgazdálkodók és állattartók részéről kétségeket ébreszt. A barna medvével vagy farkassal kapcsolatos konfliktusok észlelhető éleződése egybeesik a természetvédelmi kezelők által, a fajok hazai szaporodásának és a folyamatos jelenlétet igazoló híryananyagok nyilvánosságra hozatalával, pedig a fajok jelenléte minden érdekelt által évek-évtizedek óta tudott tény.

Az érintett csoportokban a nagyragadozókkal kapcsolatosan számos, elsősorban az évszázados vadászirodalom alapján szerzett, mára már több szempontból átértékelésre szoruló tévhit és megalapozatlan információ él. Ezen ismeretek és a fajokkal kapcsolatos jogszabályi háttérismeretek hiánya, a megalapozatlan elvárások a nagyragadozók illegális pusztításához vezetnek.

A közzájon forgó történetek alapján jelentős számú illegális cselekmény ismert, azonban ezen ügyek jelentős része - részben bizonyíték hiányában - jogi szakaszba sem jut el. Az a néhány ügy, ahol az illegális elejtések bizonyítékai is előkerülnek, a nyomozási eljárás lefolytatása során több körülmény nehezíti az eredményes felderítést: pl. a fenti ügyekben a természetvédelmi kezelő sértetti jogállása nem tisztázott, illetve az illegális tevékenységek felderítését segítő jogi-ellenőrzési lehetőségek nem állnak rendelkezésre.

A fokozottan védett nagyragadozó-fajok sérelmére elkövetett cselekmények a hazai természetvédelmi érdekek érvényesítését, és a közösségi vállalások teljesítését is veszélyeztethetik. Annak ellenére, hogy a hatályos vadgazdálkodási jogi szabályozások a hazai vadászható vadállomány gyérítése, és a hazai nagyragadozók kívánatos jelenléte mellett állnak ki, s az állattartók problémáinak mérséklésére, a károk megelőzésére és megtérítésére egységes közösségi irányelvek kerülnek ajánlásra. Ráadásul a természetvédelmi kezelők egyértelmű erőfeszítéseket tesznek az állattartók kárainak megelőzésére, és a vadgazdálkodók számára objektív ismereteket adó vizsgálatok elvégzésére.

A jelenlegi szabályozások változatlanul hagyása esetén a fokozottan védett fajok egyedeit érintő illegális elejtések és felderítetlen ügyek számának további növekedése várható.

Az agrárélőhelyek kezelésében mutatkozó érdekkellentétek hatása a hamvas rétihéja (*Circus pygargus*) Marcal-medencei fészkelő állományára

Kovács Attila¹, Turny Zoltán², Hencz Péter², Aczél Gergely²,
Kaufman Gábor³, Fellner Zoltán⁴

¹MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma

²MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztály, Hamvasrétihéja-védelmi Munkacsoport

³Veszprém Megyei Kormányhivatal Devecseri Járási Hivatala

⁴Bakonyerdő Zrt.

A gyepterületekhez alkalmazkodott állat és növényfajok védelmét és az élőhelyek természetvédelmi célú kezelését hazánkban az agrártámogatási rendszer is segíti. Az eltérő igényű fajok állományai, eltérő élőhelykezeléssel óvhatóak meg, mely bonyolulttá teszi a jogi szabályozást, továbbá érdekkellentéteket szül a védelmi prioritások terén is. Akárcsak a hamvas rétihéja esetében, melynek Magyarországi állománya az elmúlt húsz év során kétszáz párról kevesebb, mint felére csökkent. A Marcal-medencében 2007 óta minden évben elvégezzük a hamvas rétihéja költőállomány felmérését. Az elmúlt 11 év alatt 88 költés megkezdését észleltük, melyből 27 volt sikeres, 22 sikertelen, míg 39 esetben a költés sikere ismeretlen maradt számunkra. A sikertelenség okai között a predáció, a kikaszálás, illetve a fészkelelhagyás voltak a legjellemzőbbek. A legtöbb területről a párok elköltözésre kényszerültek, a korábban felhagyott gyepterületek újbóli hasznosításának hatására. Ez a jelenség a vizsgált terület felét kitevő Natura 2000 területeken a legfeltűnőbb, melyek az Agrár Környezet Gazdálkodási program Magas Természeti Értékű Területeknek is részei. Itt a felmérés első éveiben 6-7 hamvas rétihéja pár fészkel, de az alkalmas fészkelőhelyek eltűnése, és a fészkek nagyarányú sikertelensége miatt lassan eltűntek innen. A jelenségre abban látjuk a magyarázatot, hogy a támogatások elnyeréséhez a gazdálkodóknak, valamilyen formában hasznosítaniuk kell a területet, márpedig az itt élő hamvas rétihéja populáció a többéves mocsárréti növényzetben fészkel. Sok esetben preferálják a sűrű aranyvesszővel (*Solidago* sp.) borított állományokat, amit a támogatott területeken kötelezően vissza kell szorítani. Vizsgálataink alapján úgy gondoljuk, hogy a hamvas rétihéjék élőhelyeinek védelmére megoldást jelenthet egy, a faj igényeit figyelembe vevő szabályozási rendszer létrehozása, mint például egy speciális tematikus előírás csoport kidolgozása.

Nagyragadozókkal történő együttélési feltételek javítása Magyarországon

Patkó László

WWF Magyarország Alapítvány

A WWF Magyarország természetvédelmi programja kibővült: a 2017 végén indult EuroLargeCarnivores LIFE (LIFE16 GIE/DE/000661) projekt elsődleges célja, hogy a nagyragadozókkal foglalkozó különböző érdekcsoportok – többek között állattartók, vadászok, természetvédelmi szakemberek, természetjárók és döntéshozók – közti kommunikációt elősegítse. Ez nemcsak országos, de nemzetközi szinten is fontos, hiszen az Európában előforduló körülbelül 30 nagyragadozó-populáció 80-90%-a határokon is átnyúlik. Mivel az egyes országok különbözőképpen kezelik nagyragadozó-állományait, ezért a projekt célja az is, hogy a jó gyakorlatokat egy csokorba szedve mutassa be mind a szűkebb szakmai, mind pedig a nagyközönség számára.

Magyarországon három nagyragadozó faj fordul elő, a szürke farkas (*Canis lupus*), a barnamedve (*Ursus arctos*) és az Eurázsiai hiúz (*Lynx lynx*). Elterjedési területük jelentős része az Északi-középhegység területére korlátozódik. Terepi megfigyelések és közvetett mintagyűjtések alapján a farkas rendelkezik a legstabilabb elterjedéssel, bár pontos állományviszonyok e faj tekintetében sem állnak rendelkezésünkre. Elsődleges elterjedési területei az Bükk-hegység az Aggteleki-karszt és a Zempléni-hegység. Barnamedve alkalmanként megfigyelhető az ország északi határa mentén, de szaporodó állományáról nem tudunk. A hiúz jelenléte folyamatosnak mondható az Északi-középhegységben. Nyomait gyakran megfigyelik a Börzsönyben, Mátrában, Bükkben, valamint az Aggteleki-karszt és Zempléni-hegység területén. Vélhetően néhány egyed stabil jelenlétéről van szó, amelyek szaporodására nincs bizonyíték, így a faj különösen veszélyeztetett.

A WWF Magyarország 16 európai országgal karöltve próbál rájönni arra, hogy milyen együttélési megoldások működnek hatékonyan a különböző érdekcsoportok és nagyragadozók között. Hazai és nemzetközi műhelytalálkozókat szervezünk, amelyek eredményeit széles körben terjesszük, különös tekintettel az érdekelt csoportok irányába.

Vadászattal kapcsolatos bűncselekmények, szabálysértések és egyéb problémák, valamint azok megoldására tett kísérletek a KNPI területén az elmúlt években

Sápi Tamás, Kapócs Réka, Ludnai Tünde, Györfy Hunor

Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Célunk a vadászattal kapcsolatos jogellenes cselekmények bizonyíthatóságának bemutatása és a jogerős szankciók elérésének bemutatása konkrét példákon keresztül. Több évtizeddel ezelőtt a dúvadgyerítés általános eszköze volt a mérgezett csalik kihelyezése. A jogszabályok folyamatos szigorításával csökkent a mérgezések száma, azonban korántsem tűnt el ez a módszer. Ma már a karbofurán birtoklása is bűncselekmény: méreggel visszaélés. Emellett az állatkínzás és a természetkárosítás bűncselekmények is gyakran együtt járnak ezzel a brutális módszerrel. Védett és fokozottan védett madárfajra is történt lövés leadása a KNPI területén, ami egyértelműen kimeríti az orvvadászat fogalmát. Szintén vadászattal kapcsolatos probléma a csapdázás helytelen, nem szelektív eszközhasználata. A szőrmés ragadozók gyérítése fontos és támogatandó vadgazdálkodási módszer természetvédelmi szempontból is. Ahhoz viszont, hogy a legálisan alkalmazható csapdák szelektív módon működjenek, fontos a megfelelő protokoll alkalmazása a kihelyezésüknél. Ennek hiányában védett madarak is áldozatul eshetnek, mint ahogyan ez meg is történt. Manapság egyre gyakrabban használnak a kutatók jeladókat. A jeladós madarak szándékos vagy véletlen elejtésekor a vadászok viszont még nem igazán tudnak mit kezdeni a jeladóval, még akkor sem, ha az legális vadászat következtében kerül a birtokukba. Emellett a jeladó adatai vadászati szabálysértések vagy orvvadászat alapos gyanúját is alátámaszthatják. A vízivad vadászat legális, de mint minden területen, itt is be kell tartani a jogszabályokat. Az elektronikus akusztikai eszköz használata, az országosan védett természeti területen engedély nélkül épített lesek, lőállások önmagukban jogellenesek, ráadásul utóbbi gyakran gypepfeltöréssel is párosul. A vadászidények és a lőhető mennyiségi korlátok be nem tartásának eseteit is bemutatjuk, melyek a KNPI munkatársainak hatékony és szakszerű eljárásaival pénzbírsággal zárultak.

Összefoglalók szerzőinek névmutatója

- Aczél Gergely, 33
Antal Károly, 23
Árgay Zoltán, 27
Bakó Botond, 26
Bakó Gábor, 18
Balczó Bertalan, 11
Balogh Rebeka, 23
Bartha Attila, 32
Bede-Fazekas Ákos, 17
Biró Marianna, 17
Bokor Veronika, 27
Bolla Bence, 28
Bóna Lilla, 22
Botta-Dukát Zoltán, 29
Bratek Zoltán, 22
Budai Júlia, 23
Csecserits Anikó, 29
Csorba Gábor, 26
Deák Gábor, 21, 31
Demeter László, 26
Dömsödi János, 18
Drozd Attila, 15
Farkas Csilla, 23
Fatér Imre, 21
Fellner Zoltán, 33
Fodor Lívia, 30
Gálos Anna, 31
Gombkötő Péter, 32
Gyórfy Hunor, 35
Halassy Melinda, 29
Halmos Gergő, 21
Heltai Miklós, 25
Hencz Péter, 33
Horváth Ákos, 21
Horváth Jenő, 13
Horváth Márton, 21, 31
Horváth Tibor, 26
Illyés Zoltán, 22
Juhász Tibor, 21
Kapócs Réka, 35
Kaufman Gábor, 33
Kiss Csaba, 15
Kopasz Árpád, 22
Kovács Attila, 33
Kovács-Hostyánszki Anikó, 30
Kröel-Dulay György, 29
Kutnyánszky Virág, 14
Lengyel Szabolcs, 24
Lontay László, 32
Lóköss László, 23
Ludnai Tünde, 35
Magos Gábor, 32
Marczin Örs, 30
Márton Mihály, 25
Matus Gábor, 23
Merényi Zsolt, 22
Mizsei Edvárd, 25
Moldován Orsolya, 26
Molnár Zsolt, 17
Móré Attila, 25
Nash, David R., 24
Németh Attila, 26
Novák Tibor, 23
Pataki Károly, 11
Patkó László, 34
Rédei Tamás, 29
Reitz Angéla, 14
Riskó Andrea, 30
Rózsa Sándor, 15
Sápi Tamás, 35
Saraiva, Lucas Martins, 23
Sárköziné Lőrinczi Margit, 22
Solt Szabolcs, 20
Sulyán Péter Gábor, 27
Szabó Ádám, 32
Szabó Gyula, 26
Szabó Mária, 17
Szél László, 26
Szilvácsku Zsolt, 14
Szitár Katalin, 29
Tartally András, 24
Török Katalin, 30
Turny Zoltán, 33
Ujházy Noémi, 17
Váczai Oliver, 26
Vadász Csaba, 16, 19
Varga Csaba, 11
Varga Kinga, 23
Varga Zoltán, 24
Zsembery Zita, 27, 30